TẠP CHÍ CHESSEDU

ấn phẩm thử nghiệm

TẠP CHÍ CỜ VUA CHESS EDU - SỐ 1

Biên tập: Nguyễn Tuấn Long - Đỗ Phú Phi

Ngày 15 tháng 5 năm 2020

Mục lục

1 Tôi Đã Bắt Đầu Chơi Cờ Vua Như Thế Nào? 1
1.1 Cờ vua là không phải "môn học" thần thánh . . . 1
1.2 Đối với tôi, trước hết, đó đơn thuần là một trò chơi . . . 1

2 Vua Charles ở thành Bender 3
2.1 Đó là nhân vật được mệnh danh: "Sao băng Thụy Điển" của đất Bắc Âu . . . 3
2.2 Khởi đầu đầy sóng gió và tạo ra sự nghiệp chói sáng . . . 4
2.3 Nhưng đột ngột xuống dốc . . . 4

3 Câu chuyện về tình huống tiến thoái lưỡng nan của Bobby Fishy 9

4 NN – Kỳ thủ bí ẩn nhất mọi thời đại 17
4.1 Những điểm đặc biệt về lý lịch của NN . . . 17
4.1.1 NN! Thật ra Cụ là ai? . . . 17
4.2 Tỉ lệ thắng và tính cách cụ NN qua các ván đấu . . . 19
4.2.1 Tỉ lệ thắng . . . 19
4.2.2 Tính cách hiệp sĩ lãng mạn . . . 19
4.2.3 Những chiến thắng vẻ vang của cụ NN . . . 19
4.3 Bạn sẽ học được gì từ các ván đấu của NN? . . . 20

5 Vang bóng một thời 23
5.1 Paul Charles Morphy (1837-1884) . . . 23
5.1.1 Vị vua cờ không ngai . . . 23
5.1.2 Một số tiểu phẩm cờ vua . . . 25

6 Cờ thế - Đố vui 35
6.1 Đánh cắp không gian hoặc chịu chết – Câu đố cờ tàn huyền bí của Reti . . . 35
6.2 Nghìn lẻ một đêm - Vị vua tàng hình . . . 36

MỤC 1

Tôi Đã Bắt Đầu Chơi Cờ Vua Như Thế Nào?

1.1 Cờ vua là không phải "môn học" thần thánh

Hẳn bạn đã từng nghe lặp đi lặp lại rằng:

Cờ vua là môn học rất tốt để trẻ phát triển tư duy logic, sự sáng tạo. . .
Đó là quan điểm của người lớn.
Mọi trung tâm dạy cờ vua đều nói như vậy.

Trong tờ rơi, brochure, hay chương trình quảng cáo của họ, bạn sẽ thấy nội dung này được lặp đi lặp lại, thậm chí chính xác đến từng câu chữ.

Buồn cười là những người đăng tải nội dung như vậy lại chẳng hề tư duy sáng tạo (copy/paste?) hay logic chút nào (biết đạo văn là sai mà họ vẫn làm). Thay vì góp lời vào quan điểm này, tôi sẽ kể lại trải nghiệm của mình – Câu chuyện một đứa nhóc bắt đầu học chơi cờ vua.

1.2 Đối với tôi, trước hết, đó đơn thuần là một trò chơi

Lúc ấy, tôi tầm 10 tuổi. Nhà tôi có 3 anh em, 2 trai, 1 gái. Cha tôi làm nghề khuân vác ngoài chợ để nuôi sống gia đình. Công việc vất vả và bận rộn lắm. Ông phải ra khỏi nhà lúc 4 giờ sáng để dọn chợ. Bình thường, khi chúng tôi đi học, ông đi làm đến trưa xong việc mới về. Đến mùa hè, để chúng tôi không phải buồn vì mãi ở không ở nhà; Vào khoảng 8 giờ sáng mỗi ngày, ông thu xếp về nhà để 2 thằng con trai sang nhà sách Minh Khai và thả ở đấy, đến tầm 1 giờ rưỡi trưa; Khi dọn chợ xong cha lại ghé chở về nhà. Nhỏ em gái đeo theo mẹ thì thôi rồi, không cần phải tính tới.

Chúng tôi mê nhà sách lắm, đủ thứ truyện để coi cọp mà. Tôi nhớ trong mùa hè ấy đã đọc xong vài quyển Charlie Bone, và đủ thứ truyện tranh nữa. Coi sách mãi cũng chán, có hôm chúng tôi lại lên lầu 1 của nhà sách để xem văn phòng phẩm, đồ chơi…

Trong tất cả các món đồ chơi trong nhà sách, chúng tôi nhắm có một món có thể để dành mà mua được: một bộ cờ vua giá chỉ có 3000đ hay 3500đ gì đấy. Nó thậm chí còn rẻ hơn cả bộ domino Song Mã nữa. Lúc ấy, chúng tôi có biết cờ vua là gì. Thấy nó rẻ, mua được thì mua thôi. Hồi ấy, chúng tôi được cha mẹ cho mỗi ngày 500đ. Hai anh em để dành được bốn hôm là đủ tiền mua.

À, nói thêm là trong ngân sách của hai anh em, chúng tôi cũng có thể để dành để mua một bộ cờ tướng. Nhưng rồi chúng tôi nhanh chóng dẹp bỏ ý nghĩ đó, vì chúng tôi sẽ không nhớ nổi mặt chữ. Với lại so ra, một quân cờ có hình dáng 3D rõ ràng là thích thú hơn một quân cờ trông giống như cái nắp chai lật úp xuống, phải không nào?

Phải nói là bộ cờ vua đấy xấu tệ. Quân cờ một bên màu đỏ, một bên màu đen, nhẹ tênh đến đỗi bạn có thể xếp cả bộ quân ra, thổi một hơi là đủ để tụi nó ngã lăn hết. Bàn cờ thì làm bằng giấy tái chế loại dỏm nhất. Sau này, tôi còn biết được rằng bàn cờ bị in sai… (Dù thế nào, tôi cũng thực sự muốn mua lại nó, ôn lại kỉ niệm một thời. Tiếc là bộ cờ này đã không còn được sản xuất.)

Trong bộ cờ có một mẫu giấy nhỏ, hướng dẫn cách đi quân. Chúng tôi cứ vậy mà bắt chước, xếp cờ rồi chơi. Tờ hướng dẫn không rõ ràng hoặc là chúng tôi ngốc, luật chơi cứ loạn cả lên.

Hồi ấy, Mã là quân cờ mạnh nhất. Chúng tôi sử dụng Mã – quét sạch tất cả các quân của đối thủ trên đường đi – giống như là chơi cá ngựa vậy. Còn chốt, chúng tôi cứ cho ăn thẳng, ăn chéo đủ cả, bá đạo chưa?

Đó đơn thuần là một trò chơi. Chúng tôi chơi cho vui, xen kẽ giữa các ngày chơi cờ cá ngựa với bà nội. Khi thích thì chơi hăng lắm. Khi chán, chúng tôi xếp xó nó cả tuần, nửa tháng, rồi lại lấy ra chơi.

Lúc ấy, tôi đâu ngờ rằng sau này, đời tôi lại gắn bó với cái môn chơi này nhiều đến thế.

Viết bài: Nguyễn Tuấn Long
Email: tuanlong@chess.edu.vn

MỤC 2

Vua Charles ở thành Bender

2.1
Đó là nhân vật được mệnh danh: "Sao băng Thụy Điển" của đất Bắc Âu

Thụy Điển có rất nhiều vị vua tài ba, kiệt xuất. Trong suốt thế kỷ XVI và XVII, từ Gustav Vasa, Gustavus Adolphus cho tới Queen Christina, Charles XI. Họ đã biến vương quốc mình trở nên hùng mạnh nhất Bắc Âu. Nhưng rồi, các cuộc chiến tranh liên miên nổ ra khiến quốc gia này suy yếu. Mọi chuyện chỉ đổi thay khi Charles XII (1682 - 1718) bắt đầu cai quản ngôi báu.

2.2
Khởi đầu đầy sóng gió và tạo ra sự nghiệp chói sáng

Charles XII lên ngôi vào thời điểm Thụy Điển khủng hoảng nghiêm trọng. Người Thụy Điển đã trải qua một thế kỷ hoàng kim nhưng cũng vì thế mà họ đã tạo ra biết bao kẻ thù. Các nước khác đã liên minh lại, nhằm lật đổ chính quyền ở nơi đây, kỳ vọng đánh bại Charles XII non trẻ. Thế nhưng họ đã không gặp may. Charles XII đã kiên trì chiến đấu chống lại kẻ thù, nhanh chóng chứng tỏ mình là một trong số những vị lãnh đạo vĩ đại nhất lúc bấy giờ. Những năm đầu tiên của thế kỷ XVIII, Charles XII đã đánh bật liên quân Nga, Ba Lan, Saxony và Đan Mạch do Peter Đại đế làm tổng chỉ huy.

Đỉnh cao trong sự nghiệp cầm quân của ông là trận đánh Narva, giữa cơn bão tuyết ở Estonia, vị vua 18 tuổi đã thống lĩnh đội quân đánh tan kẻ thù đông gấp 4 lần, làm nên chiến thắng vang dội nhất trong lịch sử quân sự Thụy Điển. Kể từ đó, ông được nhiều người đặt cho cái tên "Sao băng Thụy Điển".

2.3
Những đột ngột xuống dốc

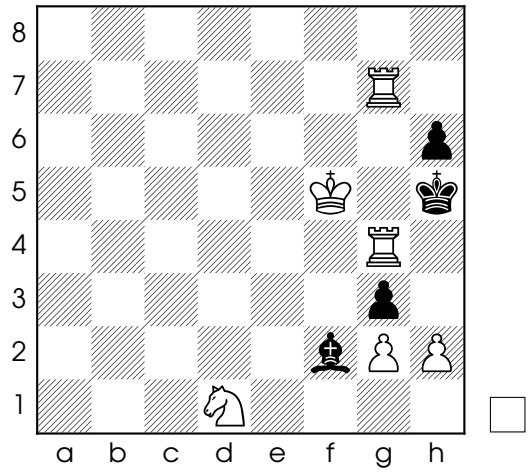
Dũng mãnh như sư tử, nhưng bị thời vận quay lưng, vua Charles XII thua trận đánh lớn Pultowa, và liên tục bị quân thù săn đuổi. Hành quân đến vùng Bender xứ Moldova, đoàn quân của nhà vua hạ trại, xây pháo đài, tuyển mộ quân lính, nuôi hi vọng quật khởi.

Kể từ đó, nhà vua đã ở thành Bender được 3 năm. Đế quốc Ottoman, với tham vọng bành trướng và thôn tính lãnh thổ , quyết định phải loại trừ vua Charles trước khi ông lại trở nên hùng mạnh.

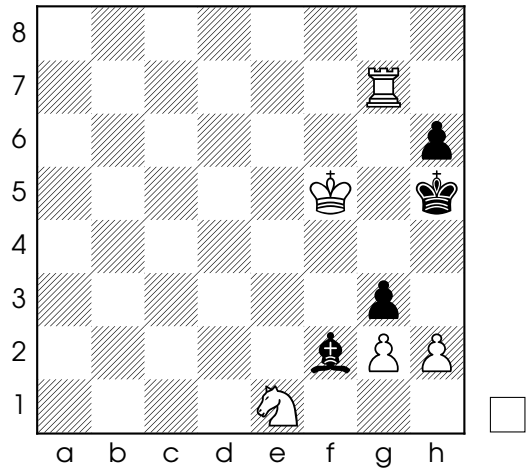
Năm 1713, vua Charles XII bị quân Thổ bao vây, hãm thành. Giữa thời điểm giao tranh ác liệt, để bớt căng thẳng nhà vua gọi tể tướng Grothusen hầu cờ. Khi ván cờ giữa nhà vua và tể tướng gần đến hồi kết, ông chỉ vào bàn cờ, rồi vuốt râu mỉm cười tuyên bố:

"Ta sẽ chiếu bí khanh trong 2 nước đấy nhé!"

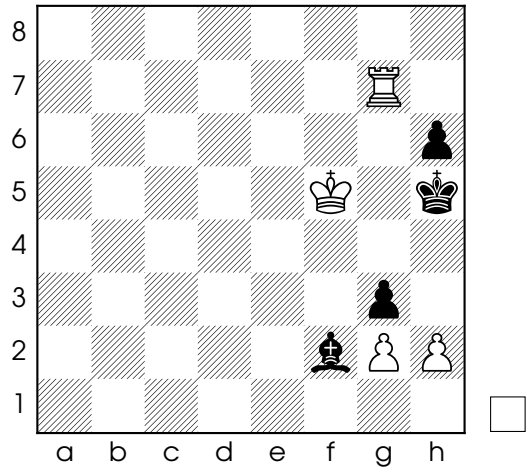
Với vẻ mặt kiêu hãnh, vua Charles rướn người, định thực hiện nước đi. Thì bất ngờ, một viên đạn của đối phương từ bên ngoài băng qua tường thành, bay vào giữa bàn cờ và làm vỡ tung quân xe ở g4. Trong khi tể tướng Grothusen tỏ ra vô cùng hoảng hốt, nhà vua vẫn điềm nhiên, không rời mắt khỏi bàn cờ, nói:

"Tể tướng, khanh may mắn đấy. Nhưng này, ta không cần quân xe ấy đâu, ta vẫn có thể chiếu bí khanh trong 3 nước."

Thế nhưng, ông chưa kịp xuống tay thì một viên đạn lạc của quân Thổ lại bay vào, hất văng quân mã trắng ở ô e1 ra khỏi bàn cờ. Như không có chuyện gì xảy ra, vua Charles XII vẫn ung dung bảo tể tướng thay quân mã khác vào để mình đi tiếp. Nhưng rồi bất chợt ngài đổi ý, xua tay:

"A ha, không cần đâu! Trẫm sẽ ban cho khanh con mã đó. Nhưng không có nó trẫm vẫn chiếu hết khanh trong vòng 4 nước!"

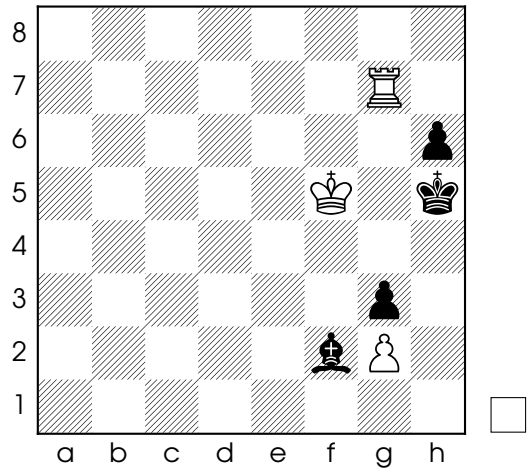

Vua Charles XII vừa dứt lời thì lại một viên đạn khác sượt đến bắn vỡ quân chốt trắng ở h2 thành nhiều mảnh. Grothusen mặt cắt không còn hột máu, vội vàng can nhà vua:

"Tâu bệ hạ, tình thế quá nguy hiểm, mong bệ hạ lui vào trong, không nên chơi ván cờ này nữa!"

Nhà vua vẫn bỏ ngoài tai, mê mải nhìn chăm chăm vào bàn cờ. Rồi ngài ồ lên thích thú, vỗ vai tể tướng:

"Đừng có hèn nhát như vậy chứ! Những người bạn Ottoman ở ngoài tường thành, xem ra rất thích giúp đỡ tể tướng đấy. Với sự rộng lượng của một nhà vua, lần này trẫm chấp khanh thêm con chốt đó, mà vẫn chiếu bí trong vòng 5 nước!"

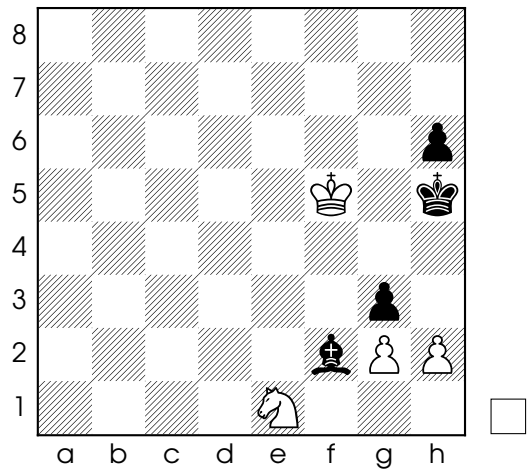

Grothusen thật sự đã rất khiếp đảm rồi. Nhưng vì vừa bị phê bình nên cũng tỏ ra cứng cỏi mà tiếp lời nhà vua:

"Thưa bệ hạ, có lẽ may mắn không thật sự đứng về phía thần như ngài nói đâu! Giá mà ngay từ đầu, cả 2 quân xe của bệ hạ bị bắn rơi chứ không phải là xe và mã thì chắc là..."

Không để tể tướng dứt lời, vua Charles vỗ tay, và nói đầy quả quyết:

"Thế thì ta vẫn sẽ chiếu bí khanh trong vòng 6 nước!"

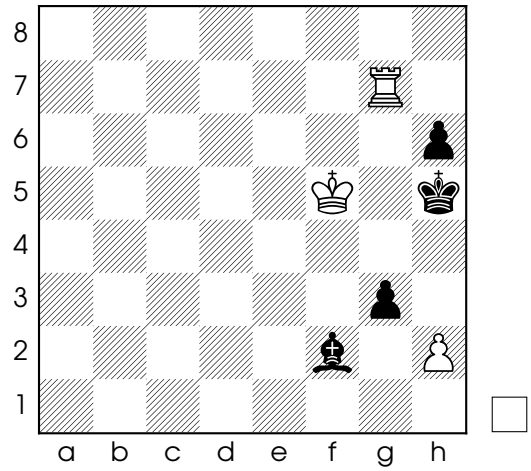

Nói đoạn, vua Charles một mực bắt tể tướng ngồi vào bàn, lần lượt lấy các quân bị bắn vỡ gắn vào bàn cờ trở lại. Rồi ngài thực hiện lại các chuỗi nước đi: chiếu bí trong vòng 2, 3, 4, 5 và 6 nước! Bên ngoài thành, vẫn đạn nổ tứ phía...

Quả là một nhà vua can đảm, với trái tim của sư tử! Trong 3 năm lưu lạc, ông không hề đầu hàng số phận mà vẫn luôn nuôi hi vọng về ngày trở lại. Giữa vòng vây quân thù, ông vẫn điềm nhiên chơi ván cờ, có lẽ hay nhất của cuộc đời mình. Tình yêu, niềm hứng khởi mà nhà vua dành cho trò chơi này quả thật tuyệt vời. Phải chăng khi bắt đầu ván cờ, cả thế giới với ông chỉ còn gói gọn trong 64 ô vuông đen trắng. Để rồi nhà vua vẫn giữ được sự tập trung, dù cho bất cứ chuyện gì đang diễn ra ở bên ngoài. Đây là điều đáng quý nhất mà chúng ta – những kỳ thủ ngày nay cần học hỏi. Những áp lực mà chúng ta phải đương đầu trong các giải thi đấu, có lẽ không thể nào sánh được với tình thế của nhà vua.

Trở lại câu chuyện. Sau khi chơi xong ván cờ kinh dị, Grothusen mất hết can đảm. Qua ngày hôm sau, vị tể tướng trốn ra ngoài đầu hàng quân Ottoman. Câu chuyện vẫn chưa dừng lại...

Mãi về sau, một hậu duệ của nhà vua giở lại sử sách, tình cờ đọc được giai thoại này. Và anh còn phát hiện ra một điều thú vị. Nếu như trong loạt đạn sau cùng, chốt g2 bị bắn trúng thay vì chốt h2, nhà vua vẫn có thể chiếu bí trong 10 nước!

Bạn có biết?

Khởi nguồn, đây là một câu đố nổi tiếng, được soạn bởi thiên tài toán học và chuyên gia cờ thế Sam Loyd (1841-1911). Ở nguyên bản, câu đố bắt đầu từ tình huống 3 nước chiếu bí, 4 nước chiếu bí và 5, 6 nước chiếu bí. Vào năm 2003, Steward Brian khám phá ra tình huống khi không có chốt ở g2 - 10 nước chiếu bí. Tuy vậy, nó không thật sự phù hợp với chủ đề mà Sam Loyd đã tạo nên. Mười nước quá dài, và khán giả có thể sẽ có những ý kiến trái chiều về sự phù hợp của nước đi. Về sau, đại kiện tướng Pal Benko thêm vào chuỗi câu đố tình huống 2 nước chiếu bí như trong bài viết phóng tác mà chúng tôi trình bày ở trên.

MỤC 3

CÂU CHUYỆN VỀ TÌNH HUỐNG TIẾN THOÁI LƯỠNG NAN CỦA BOBBY FISHY

Ngày xửa ngày xưa, ở vùng Transylvania xứ Romania có một vị bá tước ma quái từng sinh sống, có tên là Dracula. Môn thể thao chính yếu mà vị bá tước này hay tập luyện – như chúng ta đã biết – là "Hút máu thần công".

Thời gian trôi đi, Bá Tước dần trở nên chán trò này. Hắn ta quyết định phải học một cái gì đó mới, để làm cuộc sống kéo dài hàng thế kỷ trở nên thú vị hơn. Đó phải là một lĩnh vực vừa mang tính thử thách về trí tuệ, và mặt khác cũng tôn vinh bản năng sát thủ của mình. Và hắn tìm thấy môn… cờ vua.

Trời ơi, khả năng chơi cờ của bá tước Dracula ngày càng trở nên bá đạo. Và trong một thời gian ngắn thôi, hắn ta đã hạ gục hầu như tất cả những kỳ thủ giỏi nhất ở những vùng lân cận. Màn trình diễn của Dracula khủng đến nỗi, hắn tự tin chơi ở

đẳng cấp cao hơn, bắt đầu bằng việc đánh bại một kiện tướng có danh hiệu, rồi sau đó là một kiện tướng quốc tế thường xuyên được ca tụng. Tất cả đều bị diệt gọn trong 25 nước, hoặc ít hơn.

Kể từ đó, Dracula càng trở nên hống hách. Hắn thách thức thế giới tìm ra một con người nào đó có khả năng đánh bại hắn. Hoặc nếu không, hắn sẽ giải nghệ vì quá chán, muốn thua một trận mà cũng không được.

Fidd'le-Dee, hiệp hội cờ vua toàn cầu đề nghị phong tặng danh hiệu "Siêu anh hùng cờ vua" hoặc cái gì đó đại loại như "Vô địch thế giới" . Nhưng Bá Tước Dơi nhất mực từ chối:

> Con người các ngươi hãy cứ giữ lấy mớ danh hiệu rồi chất đầy tủ lạnh luôn đi!!!

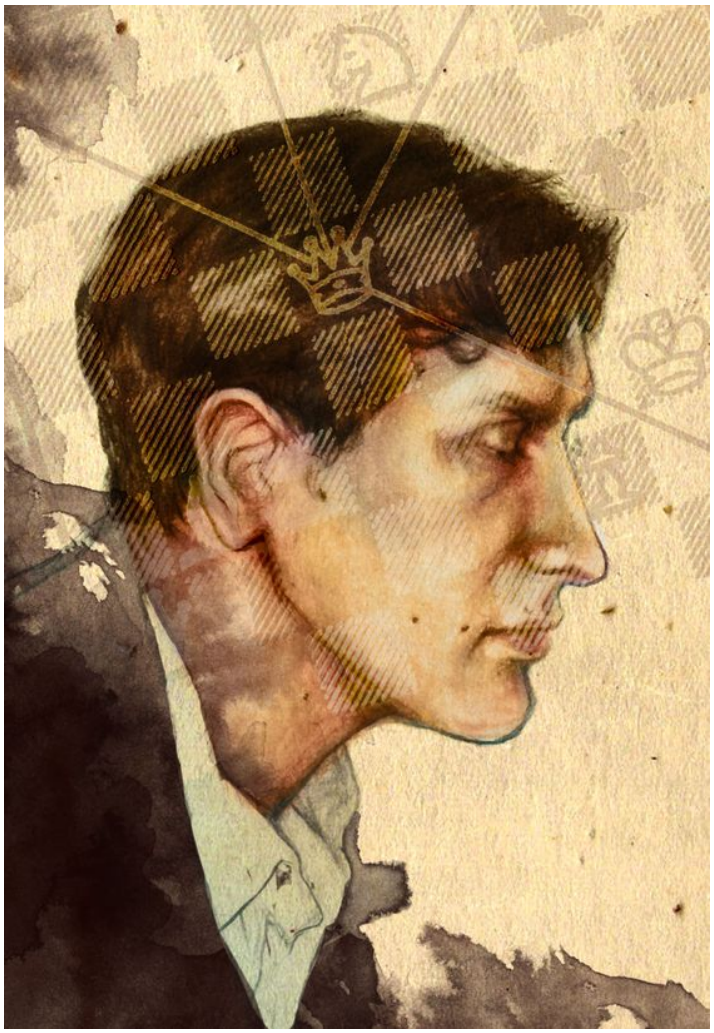
Một sự xúc phạm nặng nề! Nói thế khác nào sỉ nhục những bộ não thiên tài của con người chỉ giống… thịt đông lạnh. Nhưng mà ai có thể đánh bại đứa con hợm hĩnh của loài dơi bây giờ. Xem chừng không ai còn đủ can đảm để đấu với bá tước ma quỷ nữa. Khi biết rằng những người từng thách đấu tự dưng bây giờ trở nên câm lặng, u ám và tiêu tan hoàn toàn nhuệ khí. Họ không hiểu sao cũng nghỉ chơi cờ vua luôn.

Một vài người gợi ý hay là Dracula chơi với Fritz, DeepBlue hay Captain Melon trên Blog Cờ Vua đi, nhưng hắn một mực từ chối. Hắn nói rằng hắn chỉ muốn đấu với con người bằng xương bằng thịt, chứ không phải mấy cái hộp cắm điện.

Môn thể thao mà con người hết mực yêu thích dần chết mòn đi. Chúng ta cần một vị anh hùng bằng xương bằng thịt, nhưng sao tìm hoài mà chẳng thấy.

Thế rồi thế giới chợt nhớ đến Bobby Fishy – cựu vô địch nước Mỹ. Ông ấy đã giải nghệ từ lâu, không còn chút vương vấn giang hồ từ sau khi buông lời cáo buộc Fidd'le-Dee - tập đoàn tội phạm bị thao túng bởi băng đảng Mafia Nga.

Giờ đây, Bobby Fishy là tia hi vọng duy nhất. Cả thế giới mong chờ trận đấu này. Các nhà tài trợ đổ xô vào treo thưởng nhiều triệu đô nếu Bobby Fishy có thể giành chiến thắng. Bobby Fishy tái xuất. Giờ đây ông là tia hi vọng cuối cùng của loài người.

Sau rất nhiều cuộc thảo luận và tranh cãi từ các bên, tất cả đi đến kết luận: sẽ chỉ có một ván cờ duy nhất giữa Bobby Fishy và Dracula. Trận đấu sẽ diễn ra ở Las Vegas – trung tâm cờ bạc của thế giới.

Bobby Fishy đến Las Vegas vào ngày trước trận đấu. Ông hoàn toàn cảm thấy thư giãn và rất rất tự tin. Nhiều năm thoái ẩn giang hồ không thể làm cho kỹ năng chơi cờ của ông thuyên giảm. Và nhiều người cũng không hề biết rằng, dù không còn tham gia thi đấu chính thức, Bobby vẫn thường xuyên chơi cờ thư tín (bí mật dùng tên giả, dĩ nhiên rồi!).

Bobby nắm được những xu thế khai cuộc hiện đại nhất, kỹ thuật trung cuộc tàn cuộc của ông thì

vẫn sắc sảo miễn bàn. Ông thậm chí không một chút nghi ngờ về khả năng hạ gục bá tước Dracula.

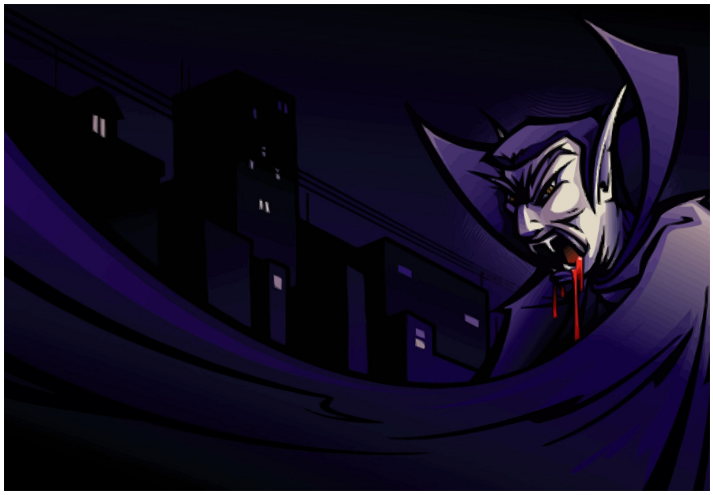
Chỉ duy nhất có một thứ làm Bobby bận tâm. Khi ông phân tích các ván đấu mà bá tước Dracula đánh với những đại kiện tướng hàng đầu của thế giới, ông rất ngạc nhiên khi những tay cờ xuất chúng đều phạm phải một sai lầm ngớ ngẩn nào đó ngay sau khai cuộc, để rồi đều bị thua.

Bobby đã cố hỏi chuyện, phỏng vấn, nhưng tất cả đều né tránh ông như một thứ bệnh dịch. Tất cả họ, như đã nói đều nghỉ chơi cờ sau khi đấu với Dracula. Họ cũng từ chối đưa ra bất cứ lời giải thích hay bình luận nào. Đau đầu suy nghĩ mà chẳng có được chút manh mối nào, Bobby cuối cùng quyết định đi ngủ sớm, để mai rồi tính.

Một tiếng động mạnh vào nửa đêm dội vào tai, đánh thức Bobby. Ông bật dậy, nhìn thấy cửa sổ phòng mình chợt mở toang. Một làn hơi sương lạnh đến ghê người tràn vào căn phòng. Làn khói mờ ảo đó di chuyển đến chân giường của Bobby, đông tụ lại và trong phút chốc. Dần hiện rõ hình dạng một người đàn ông, vận đồ đen, với đôi cánh nhọn hoắc. Ngay lập tức, Bobby nhận ra đó là ai.

Bá tước Dracula!!!

Bobby giật bắn người, nhảy xuống giường, bản năng bảo ông phải chạy trốn đi. Nhưng làm sao có thể được, khi chung quanh ông là bốn bức tường. Dracula giương đôi cánh sắc lẹm ra dọa dẫm. Bobby run lẩy bẩy, ông chợt nghĩ tới cảnh một nạn nhân bất hạnh nào đó bị hắn vồ lấy.

Bobby nói không thành tiếng: "Ngươi. . . ngươi muốn gì?"

"Ngươi phải thua vào trận đấu ngày mai, và không được nói với bất kỳ ai khác. Nếu dám làm trái, thì dù ngươi có đi đâu ta cũng sẽ tìm ra, và hút ngươi sạch máu." Dracula đe dọa.

Sau khi rít lên chậm rãi từ từ như muốn Bobby phải nuốt lấy rõ ràng từng chữ, hắn cười một tràng the thé đầy ghê rợn, rồi lại dần chuyển đổi hình dạng thành làn khói trắng và tan biết vào màn đêm. Dư âm giọng cười của hắn như vọng lại, bao trùm cả căn phòng.

Phải đến một lúc sau, căn phòng lại trở nên yên lặng. Cửa sổ đóng lại như chưa từng có gì xảy ra. Bobby ngồi xuống giường sau khi đã định thần lại được. Ông tự thuyết phục mình rằng tất cả chỉ là một cơn ác mộng. Nhưng khi Bobby nhìn xuống phía chân giường, vẫn còn đó vết máu đọng từ đôi cánh của Dracula. Bobby nhận ra rằng mình không có nằm mơ.

Phải làm gì bây giờ? Ngồi bất động vài tiếng đồng hồ. Cho đến khi trời gần sáng, Bobby quyết định, lần đầu tiên trong cuộc đời của mình sẽ đấu để bị thua. Bobby là một người cực ghét gian lận. Ông yêu cờ vua nhưng cũng còn yêu cuộc đời

này. Có thể nào khác bây giờ? Chẳng lẽ lại chịu bỏ mạng vì một ván đấu vớ vẩn.

Ánh dương dần ló dạng, sự náo nhiệt của Las Vegas hôm nay càng được nhân lên gấp bội. Thực ra thì không khí ở đây cũng đã nhộn nhịp, sôi nổi từ hồi tuần trước. Các khoản cược dồn dập đổ về. Lúc đầu, nhà cái đặt cửa cao hơn cho Dracula, đến những đặt 20 ăn 1. Nhưng có lẽ do sự tác động của truyền thông và niềm tin về vị anh hùng tái xuất giang hồ để chiến đấu cho danh dự loài người. Đến hôm nay, tỉ lệ cược cho Bobby thắng là 1 ăn 1. Mọi người thì cứ bàn tán. Còn với Bobby, ngày như dài bất tận.

Thật khổ thân Bobby!

Ai cũng biết rằng "Kẻ-đó" là một nhân vật về đêm trăm phần trăm. Bá tước Dracula chỉ chơi cờ khi hoàng hôn đã ập xuống. Hắn tuyên bố rằng ánh mặt trời làm hắn bị mất tập trung và không tốt cho làn da.

Bobby nhìn xa xăm ra ngoài cửa sổ phòng mình. Trái tim ông cảm thấy nặng trĩu vì tương lai. Trong vòng một tiếng, hoặc có khi là ít hơn, Bobby sẽ chơi ván cờ cuối cùng của cuộc đời mình. Và trong ván cờ đó, Bobby phải đóng vai người rơm, bất động và ngu muội hệt như những nạn nhân của bá tước Dracula trên bàn cờ từ trước đến giờ. Cũng như họ – những kỳ thủ trước đó đã anh dũng đứng lên tuyên chiến – Bobby sẽ nhận phần thua thê thảm và lui dần vào quên lãng.

Trước kia, người ta ca tụng ông như niềm hi vọng cuối cùng, dám đứng lên chống lại bóng tối. Rồi chỉ sau ván đấu này thôi, nhân loại thậm chí sẽ quên đi là ông đã từng tồn tại. Thật đáng buồn thay!

Chợt, ngoài cửa phòng vọng lại ba tiếng gõ cửa. Bobby hỏi: "Ai đó, có việc gì vậy?"

"Thưa ngài Ficshiiy, quảng lý khách sạn có đôi lời, mún nhờ chún toi chuyển đến ngài" – Đó là một giọng nói đặc sệt chất Italy.

Bobby tiến lại, nhìn qua khe ổ khóa. Bên ngoài là hai gã đàn ông to con đội mũ phớt, mặc áo đen. Khi Bobby mở khóa và chuẩn bị mở cửa. Thì một trong hai người đàn ông xông vào một cách thô bạo và đẩy Bobby ngã.

"Hey! Mấy người làm cái quái gì thế???". Bobby la lên.

"Im lặn và ngồi xún" Người đàn ông to con hơn nói, bằng giọng bình tĩnh nhưng đầy dữ tợn. Tay hắn chỉ vào chiếc ghế bành trong phòng.

Bobby hiểu rằng không nên kháng cự tay cô hồn này. Thế nên ông miễn cưỡng bò dậy và ngồi vào ghế.

Gã đàn ông còn lại đã nhanh chóng đóng cửa phòng lại từ lúc nào, và đứng nhìn một cách lãnh đạm. Như thể việc này đã diễn ra đến hàng ngàn lần trước mắt gã. Rồi một gã bắt đầu cất giọng:

"Ngài Fishy, tôi tên là Clemenza. Và chàng trai này là một người bạn thân tên là Tesio"

"Ông chủ chúng tôi là Bố Già. Ông ấy muốn gửi đến ngài lời chúc, lời chào nồng hậu nhất. Ông chủ ước ngài sẽ có thật nhiều may mắn trong trận đấu tối nay."

(Trong trường hợp bạn không biết, Bố Già là trùm mafia khét tiếng ở Ý)

“Okay, okay. Tôi đã nhận được lời chúc.” Bobby ngắt lời.

“Xin hãy nói lại với ông chủ của anh là tôi rất trân trọng sự ưu ái mà ông ấy dành cho tôi. Tôi sẽ làm tốt nhất có thể, được chưa?"

"Bây giờ, làm ơn hãy đi khỏi, tôi cần phải chuẩn bị cho ván cờ. An với chả ninh… tệ hại đến thế là cùng”. Bobby bực dọc.

Bobby định đứng dậy, nhưng bị gã Clemenza đẩy xuống ghế trở lại như đẩy một chú búp bê.

“Ngài không hiểu rồi, Mr. Fishy. Ông chủ chúng tôi đưa ra một đề nghị mà ngài không thể chối từ." Gã Clemenza nhấn mạnh.

"Ông chủ đã đặt cược hàng tấn đô la cho ngài. Nếu ngài thắng, chúng ta sẽ là một đại gia đình hạnh phúc và giàu sụ. Nhưng…”. Clemenza híp mắt nói.

“Ý ông là nếu tôi thua?”. Bobby hỏi.

“Là vầy nè ngài Fishy, ông chủ không thích cảm giác bị thất vọng. Ông ấy ghét những kẻ thua cuộc. Ông ấy thực sự rất ghét"

"Vì vậy, đừng chỉ cố gắng hết sức. Như thế thôi là không đủ. Hãy đảm bảo rằng ngài sẽ chiến thắng cái thứ hút máu đó.” Đôi môi mỏng dính của Clemenza nhếch lên.

“Thế nhỡ tôi không thắng nổi thì sao?”. Bobby băn khoăn.

“Thế thì, ngài Fishy à, tôi e rằng ngài sẽ phải đi ngủ cùng với lũ cá.” Gã lạnh giọng.

Bobby không cần phải có ai đó giải thích cho ông hiểu điều đó nghĩa là gì.

Ngủ cùng với lũ cá!

Bobby thấy uất nghẹn, nhưng chỉ có thể im lặng. Gã Clemenza hướng ra cánh cửa mà đồng bọn vừa mở. Trước khi rời đi, hắn ngoái lại, nhìn Bobby thêm một lần và nói bằng một giọng điệu sầu thảm, ra chiều cảm thông:

“Tôi hi vọng rằng ngài hiểu, Mr.Fishy. Đây chỉ là việc làm ăn chứ không hề có tính cá nhân gì đâu”.

Hai gã đàn ông bước ra ngoài sảnh và đóng cửa lại.

Bobby vẫn ngồi yên như dính chặt vào chiếc ghế.

"Sao lại khổ thân tôi thế này." Bobby rên lên.

Bất kể bây giờ Bobby có làm gì cũng không thể thoát được. Nếu bản thân thắng, Dracula sẽ hỏi thăm. Nếu như thua, Bố Già sẽ săn đuổi. Và với thế lực của Mafia, Bobby biết rằng mình có chạy đằng trời cũng không thoát. Nếu chơi để hòa thì còn khủng khiếp hơn, chọc giận cả Bố Già lẫn Dracula. Bobby thậm chí còn không dám nghĩ đến viễn cảnh nào sẽ xảy đến cho mình sau đó. Bobby muốn chạy trốn, nhưng biết phải chạy đâu đây?

Ông đứng dậy và lê bước ra thang máy như một xác chết. Bobby ước gì mình có thể đi mãi mà không đến được hội trường thi đấu, vốn chỉ ở bên dưới vài tầng.

Bobby từ từ tiến vào hội trường, giữa tràng vỗ tay từ khán giả cuồng nhiệt. Thế nhưng trong tâm trí, Bobby không còn tự thấy mình là võ sĩ giác đấu vĩ đại trên bàn cờ như mọi người đang ca tụng.

Túng quẫn và bối rối, Bobby chỉ thấy mình như một chú cừu sắp sửa bị làm thịt đến nơi.

Dracula đã ngồi sẵn ở bàn thi đấu, nhìn chằm chằm vào nhà cựu vô địch đang bước tới. Trước khi ngồi xuống, Bobby vươn tay ra để bắt tay đối thủ như một thói quen. Dracula từ chối đưa tay bắt lại. Thay vào đó, hắn bấm đồng hồ. Một sự im lặng chết chóc bao trùm khán phòng thi đấu.

Trận đấu được mong chờ nhất dần mở màn.

Bobby phải chơi quân trắng vì Dracula thích màu đen. Và trước giờ hắn chỉ chơi quân đen. Như mong đợi, Bobby bắt đầu bằng nước đi 1.e4 và Dracula đáp trả bằng 1. . . c5 ngay tức thì.

Phòng thủ Sicilian! Đây là biến khai cuộc ưa thích của Bobby.

Nhưng trong đêm nay, ông thấy không có một chút hứng thú nào cả. Cái tên khai cuộc làm Bobby nghĩ đến Bố Già.

Ván cờ diễn ra thật kỳ lạ, khiến hết thảy khán giả đều ngẩn người ra – không hiểu gì sất. Có thời điểm, trắng thí hết chốt một cách hung hăng bất chấp để vua bị hở bung nóc. Rồi khi Dracula tấn công, Bobby phòng thủ như một vị thần, thoát khỏi những màn vây bắt và đe dọa chiếu bí một cách ngoạn mục.

Dracula phát bực, vì hắn không mong đợi sự kháng cự kiểu đó từ đối thủ. Bá Tước Dơi bèn rít khẽ lên. Hắn tích cực vua, đưa thẳng qua lãnh địa của trắng, như thể khiêu khích Bobby cứ thử chiếu bí xem.

Bobby quả thực là không thể quyết định xem

mình nên làm gì. Ông cứ đưa tay thực hiện nước đi theo bản năng.

Ván cờ giờ đã vượt hơn bốn mươi nước. Không nghi ngờ gì nữa, đây là ván đấu lâu nhất mà Bá Tước từng chơi với con người.

Bobby có thể nhìn thấy đối thủ của ông đã hoàn toàn mất bình tĩnh. Ván cờ phải kết thúc thôi, một cách nào đó. Và giây phút ngắn ngủi này, mạng sống của ông cũng sẽ ra đi.

Bobby nhìn bàn cờ một lần cuối, ngắm nghía vị trí của từng quân, giống như đang thầm nói lời tạm biệt cuộc sống với chúng, vì chẳng ai khác hiểu được.

Bobby vẫn do dự, thật ra thì ông đã vài lần bỏ qua cơ hội để chiến thắng sớm. Ngay cả trong tình thế đang diễn ra trên bàn cờ này, Bobby cũng nhìn ra được rất nhiều cách để đánh thắng.

"Khoan, chờ một phút!"

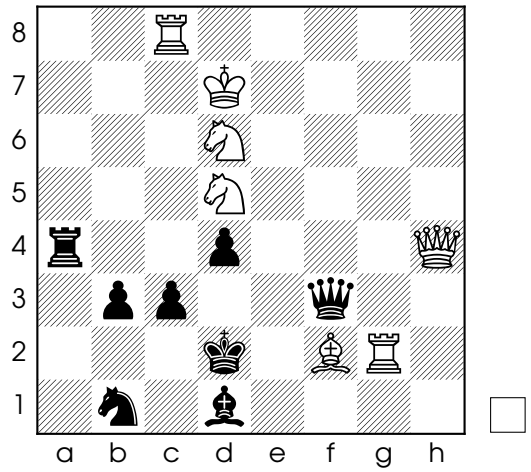
"Cái gì thế này?"

Bobby như tỉnh ra, lập tức kéo ghế chỉnh tư thế ngồi.

"Có thể nào chăng?"

Bobby không thể nào tin được cơ hội mà mắt ông đang nhìn thấy. Lần đầu tiên trong ngày hôm đó, Bobby mỉm cười. Rồi ông khoan thai thực hiện nước đi kế tiếp.

Bobby đã trông thấy điều gì?

Hãy nhớ rằng:

1. Nếu trắng thắng, trắng chết.
2. Nếu trắng hòa, trắng chết.
3. Nếu trắng thua, trắng cũng chết.

Trừ phi... Bạn có thể nghĩ đến điều mà Bobby Fishy đang nghĩ đến.

MỤC 4

NN – Kỳ thủ bí ẩn nhất mọi thời đại

4.1
Những điểm đặc biệt về lý lịch của NN

Ngày xửa ngày xưa…

Từ khi Gioachino Greco Cusentino (1600-1634) bắt đầu nổi danh với tư cách là kỳ thủ chuyên nghiệp đầu tiên của cờ vua, đã có một đấu thủ bí ẩn thách đấu ông từ ván này đến ván khác. Dù thua nhiều hơn thắng, đấu thủ bí ẩn này xem ra có niềm đam mê cờ vua còn mãnh liệt hơn tất cả nhân loại thế giới gộp lại. Đấu thủ này có bí danh là NN.

Greco thắng NN. Một ván thua chóng vánh của NN

giao đấu tại Rome-Ý, năm 1590.

1	**e4**	**e5**
2	**♘f3**	**♕f6**
3	**♗c4**	**♕g6**
4	**O-O**	**♕×e4**
5	**♗×f7+**	**♔e7**
6	**♖e1**	**♕f4**
7	**♖×e5+**	**♔×f7**
8	**d4**	**♕f6**
9	**♘g5+**	**♔g6**
10	**♕d3+**	**♔h5**
11	**♕h3+**	

4.1.1
NN! Thật ra Cụ là ai?

Nội cái bí danh NN không cũng đã đủ gây tranh cãi rồi! Giả thuyết NN nghĩa là Nomen Nescio trong tiếng Latin có vẻ thuyết phục nhất. Nhưng rồi có người lại bảo đó sẽ là một phần tên chữ, cộng với tên lóng trong giang hồ, ví dụ như là Nigel Nofriends, Newvile Nobody hoặc Nunn Ninefingers. Chẳng ai biết được chính xác.

Với mình, NN là Nebel Nostalgia. Theo mình google thì Nebel nghĩa là khói, sương mù trong tiếng Đức, cùng gốc từ với Nibelung – một chủng tộc liên quan đến thần thoại Bắc Âu. Nostalgia là cảm xúc, hoài niệm xưa cũ về quá khứ. Một nhân vật với tên gợi lên những hoài niệm xưa cũ khí đầy lãng mạn và khí chất, lãng đãng như hơi sương. Cool - Ngầu quá phải không?

Xét về lai lịch, phải chăng cụ cùng chủng tộc với bá tước Dracula – những sinh vật nổi tiếng sống dai hàng thế kỷ? Phải chăng cụ là một bóng ma, hay một phù thủy đã tìm ra phương thuốc trường sinh bất lão? Hoặc giả, cụ là Nicolas Flamel với hòn đá hiền triết quyền năng? Chỉ những lý giải trên mới có thể trả lời cho thắc mắc: tại sao cụ có thể sống và chơi cờ xuyên suốt từ năm 1497 đến nay.

Mình không nói dóc đâu.

Hãy nhìn vào số liệu của cụ NN trên trang chessgames.com – trang web lưu trữ biên bản cờ vua uy tín nhất nhì thế giới:

Bạn thấy gì không? Cụ NN đã chơi cờ suốt 521 năm rồi đấy! Mình dám cá là đến đời cháu chắt của chúng ta, kỳ thủ NN vẫn ở đó và không ngừng đóng góp những ván cờ thú vị, bi hài.

Ván cờ sau đây có lẽ là ván cờ đầu tiên được ghi lại của cụ NN!

NN thua Luis Ramirez de Lucena

giao đấu tại Salamanca - Tây Ban Nha, năm 1497.

1	**e3**	**e5**
2	**d4**	**e×d4**
3	**♕×d4**	**d5**
4	**♕d1**	**♗d6**
5	**♘c3**	**♘f6**
6	**♘f3**	**♗e6**
7	**♗d3**	**♘c6**
8	**b3**	**h6**
9	**♗b2**	**♕d7**
10	**♕e2**	**O-O-O**
11	**O-O**	**g5**
12	**♘e1**	**h5**
13	**f3**	**g4**
14	**f4**	**h4**
15	**f5**	**h3**
16	**f×e6**	**♗×h2+**
17	**♔×h2**	**h×g2+**
18	**♔×g2**	**♕d6**
19	**♖h1**	**♖×h1**
20	**♔×h1**	**♖h8+**
21	**♔g1**	**♕g3+**
22	**♘g2**	**♘e5**
23	**♕f2**	**♕h2+**
24	**♔f1**	**g3**
25	**♕×f6**	**♕h1+**
26	**♔e2**	**♕×g2+**

Chưa tính 312 ván cờ đấu đồng loạt, hoặc biểu diễn, cụ NN đã có đến 936 ván cờ được ghi lại. Nói mình nghe xem, bạn từng đấu với bao nhiêu kiện tướng rồi?

Bạn sẽ không bao giờ có cơ hội đối đầu với các nhà vô địch thế giới, những hảo thủ lừng danh nhiều như cụ NN đâu! Từ Greco, Alekhine, Morphy, Capablanca của những ngày xa xưa, đến cả Karpov, Kasparov hay đương kim vô địch Carlsen – cụ NN đều đã chiến hết.

Sẽ không một ai có thể làm vậy được, ngoại trừ cụ NN. Ngoài ra, một khả năng vô cùng đặc biệt nữa: không ai khác ngoài cụ NN có thể tự đấu với chính mình. Để rồi xem, bạn sẽ tìm thấy những biên bản mà cả bên trắng và bên đen đều ký tên NN.

NN vs NN

giao đấu năm 1502.

1	**e4**	**e5**
2	**♘f3**	**♘f6**
3	**♘×e5**	**♘×e4**
4	**♕e2**	**♘f6**
5	**♘c6+**	

4.2
Tỉ lệ thắng và tính cách cụ NN qua các ván đấu

4.2.1
Tỉ lệ thắng

Đạt tỉ lệ chiến thắng chỉ 4.9 phần trăm, cụ NN có lẽ là kỳ thủ tệ nhất lịch sử nhân loại. Dù cụ có diễm phúc được thi đấu với rất nhiều kỳ thủ hàng đầu qua từng giai đoạn lịch sử, tuy vậy cụ NN vẫn có thể thua các kỳ thủ cấp độ câu lạc bộ, thậm chí là khi được chấp cả xe hoặc hậu. Một lần nữa, điều mình học hỏi nhiều nhất từ cụ NN là sự kiên trì không thể tin được, cộng với một niềm đam mê không phải của người thường. Cụ không bao giờ nản chí. Dù thua tơi tả cũng không nản chí.

4.2.2
Tính cách hiệp sĩ lãng mạn

Mình mà thua liên tục 100 ván, chắc phải bỏ cờ luôn rồi. Qua các ván cờ, mình thấy được cụ NN mang dòng máu, tính cách hiệp sĩ. Các ván cờ của cụ mang hơi hướng cổ điển, với đầy các đòn tấn công lãng mạn. Ví dụ như mình đi, đang đánh cờ mà đối thủ tự nhiên đi một nước hi sinh quân không biết ở đâu tìm ra, mình sẽ giật mình, vã mồ hôi và tự nhủ: "Lạy hồn! Chuyện gì thế này!". Sau đó, phải mất kha khá thời gian để tính thử xem có nên bắt quân, tiếp nhận đòn hi sinh của đối thủ hay không.

Cụ NN thì ngược lại. Cụ không lùi bước trước thử thách, và luôn lao vào những cuộc đấu chiến thuật kinh dị với đối thủ. Đấu thủ mà hi sinh quân, hầu như cụ sẽ tiếp nhận ngay, dù biết sau đó phải gồng lên chống đỡ một cách đầy bất ổn. Nước đi của cụ giống như muốn khẳng định với đấu thủ: "Phóng lao rồi, để xem anh bạn có nhào theo tới bến được không. Muốn chơi kiểu điên loạn phải không? nhào vô! Anh chấp hết…" Để rồi sau đó, tuyệt đại đa số các ván đấu, cụ sẽ là người thua. Thua, nhưng cụ không ngừng thử nghiệm, và sẽ sẵn sàng lập lại sai lầm ở bước 1, rồi xem xem mình có thể làm lại tốt hơn ở bước 2 hay không. Gan dạ đến thế là cùng rồi.

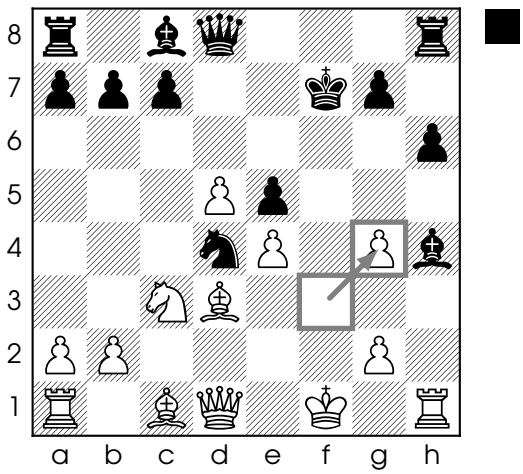
4.2.3
Những chiến thắng vẻ vang của cụ NN

Dù thua siêu nhiều, nhưng cụ NN vẫn kịp để lại ấn tượng bằng những chiến thắng hiển hách. Phần lớn kỳ thủ sẽ thốt lên rằng: "cuối cùng NN cũng thắng được 1 ván, xin chúc mừng!". Công bằng mà nói, những ván thắng của cụ NN cũng khá là đẹp mắt đó chứ!

Emanuel Lasker thua NN

Lasker đấu cờ đồng loạt tại Vương Quốc Anh, năm 1908.

1	**c4**	**d5**
2	**c×d5**	**♕×d5**
3	**♘c3**	**♕d8**
4	**d4**	**♘f6**
5	**e4**	**e6**
6	**♘f3**	**♘c6**
7	**♗d3**	**♗e7**
8	**h4**	**♘g4**
9	**♘g5**	**e5**
10	**d5**	**♘d4**
11	**f3**	**h6**
12	**♘×f7**	**♗×h4+**
13	**♔f1**	**♔×f7**
14	**f×g4**	

Mọi người sẽ bảo đây là chiến thắng từ trên trời rơi xuống sau nước 14.fxg4. Dù vậy, cụ NN không hề đánh bừa đâu, có vẻ như cụ đã lên kế hoạch kỹ lưỡng. Nước 13…Vxf7 là để giải quyết triệt để mối đe dọa tấn công đôi từ mã trắng. Nếu Lasker không chơi fxg4, thì cụ NN vẫn còn đó mối đe dọa… Mf2. .

14 … ♕f6+

Một ván đấu cực kỳ mãn nhãn của cụ NN trước Lasker - Nhà vô địch thế giới suốt 27 năm.

Lần này là đòn phối hợp mang phong cách Paul Morpy của cụ NN.

Howell Smith vs NN

giao đấu năm 1911.

1	**e4**	**e5**
2	**f4**	**d5**
3	**♘f3**	**♘c6**
4	**d3**	**♗g4**
5	**♘bd2**	**♗c5**
6	**g3**	**♘f6**
7	**f5**	**d×e4**
8	**d×e4**	**♘d4**
9	**h3**	**♘×f3+**
10	**♘×f3**	**♗f2+**
11	**♔e2**	**♕×d1+**
12	**♔×d1**	**♗×f3+**

4.3

Bạn sẽ học được gì từ các ván đấu của NN?

Phải nói đến đầu tiên, đó là niềm đam mê cờ vua, sự cố gắng không ngưng nghỉ. Tiếp đến, các ván đấu của cụ NN thường ngắn, mang tính giải trí cao nhưng cũng hàm ý những bài học bổ ích về các vấn đề chiến thuật như: tempo trong thế trận mở, sức mạnh đường chéo mở, cột mở, hàng mở; cách phối hợp các quân cờ với những đòn chiến thuật vô cùng sôi động…

Ví dụ như ván cờ dưới đây, mình có thể giảng giải cho các thế hệ kỳ thủ trẻ về tempo, và nhất là tầm quan trọng của việc "an toàn vua".

Greco vs NN

giao đấu tại Rome-Ý, năm 1619.

1	**e4**	**b6**
2	**d4**	**♗b7**
3	**♗d3**	**f5**
4	**e×f5**	**♗×g2**
5	**♕h5+**	**g6**
6	**f×g6**	**♘f6**
7	**g×h7+**	**♘×h5**
8	**♗g6#**	

Với Long, cụ NN là một nhân vật đầy thú vị và bí ẩn. Nhờ có cụ NN, cờ vua trở nên vui hơn. Mình còn đang mơ mộng rằng sau này sẽ xuất bản được sách về các ván đấu của cụ nữa kìa. Bạn nghĩ sao về NN và ý tưởng này?

MỤC 5

VANG BÓNG MỘT THỜI

5.1
PAUL CHARLES MORPHY (1837-1884)

Sau khi Philidor vĩ đại mất gần 100 năm thì trong làng cờ xuất hiện một ngôi sao chói lọi, vượt hẳn các nhà chơi cờ đương thời, đó là Paul Morphy.

Tổ tiên của Morphy là người xứ Iceland, đến đời ông nội của Morphy thì cả nhà chuyển sang New Orleans (Mỹ). Cha của Morphy là người có tiếng tăm ở vùng này, là ủy viên của hội đồng chính phủ bang Louisiana.

Paul Morphy

5.1.1
VỊ VUA CỜ KHÔNG NGAI

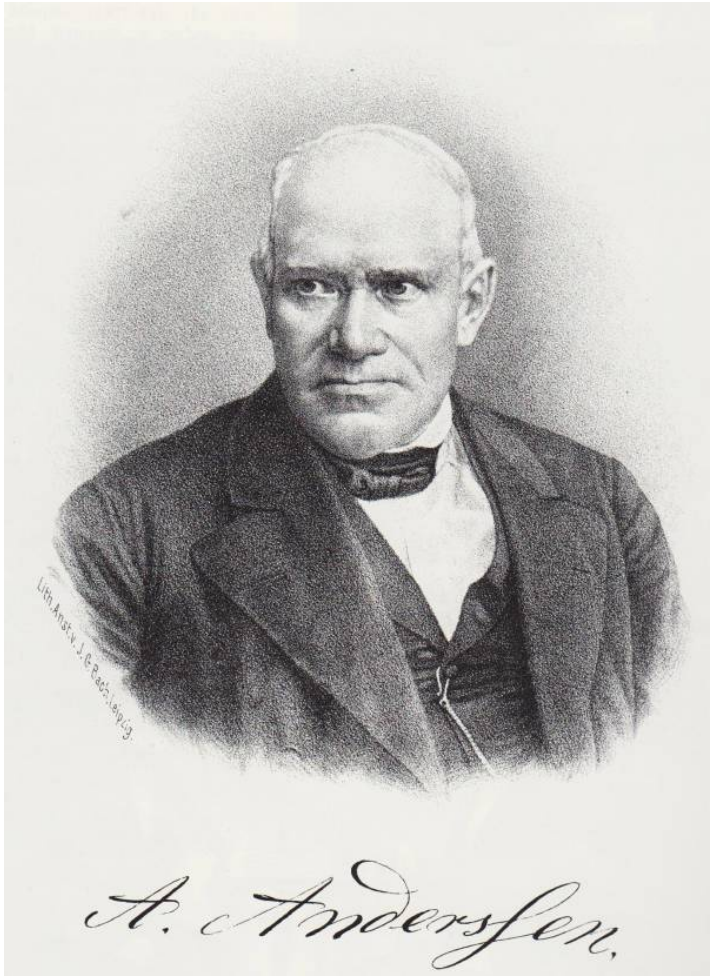
Ngày 22 tháng 6 năm 1837, cậu bé Paul Morphy chào đời. Lên 9, lên 10 thì Paul bắt đầu làm quen với cờ. Chỉ vài năm sau, cậu bé 12 tuổi đã đánh thắng dễ dàng cha và chú mình, sau đó đánh thắng một nhà chơi cờ có tiếng ở New Orleans là Eugene Rousseau. Ván thắng này đã được đăng trên một tạp chí Nouvelles Rêgians, một tạp chí cờ vua có uy tín lúc bấy giờ.

Năm 1857, nước Mỹ tổ chức đại hội cờ vua tại New York, Morphy 20 tuổi tham gia giải, đã đánh thắng tất cả các kiện tướng tài giỏi của Mỹ lúc bấy giờ, giành chức vô địch một cách xứng đáng. Cũng vào năm đó, Morphy bắt đầu tổ chức những trận đánh với nhiều người cùng một lúc, thắng với tỷ số 85-4 và tiếp theo chơi có chấp trước đối với các kiện tướng.

Năm sau, bạn bè thay mặt Paul gửi một bức thư thách đấu với nhà vô địch nước Anh lúc bấy giờ là Howard Staunton với bất kỳ điều kiện nào. Trong thư trả lời Staunton khuyên Morphy nên làm một chuyến viễn du sang Châu Âu để có dịp gặp các đấu thủ mạnh nhất ở lục địa này. Thế là "được lời như cởi tấm lòng" ngày 9 tháng 6 năm 1858, chiếc thuyền lớn chở Morphy rời cảng New York, bắt đầu một chuyến đi mà sau này làm chấn động cả làng cờ vua ở Châu Âu.

Những cuộc gặp gỡ đầu tiên diễn ra tại nước Anh, đấu thủ đầu tiên của Morphy là Barnes. Morphy đã đánh thắng ông này với tỷ số tổng cộng là 19-7. Tiếp theo đó, Morphy đấu với một loạt các danh thủ của nước Anh và thắng họ một cách dễ dàng: thắng Boden 6-1, Bird 10-1, Löwe 6-0. Cả London cũng như cả nước Anh bàng hoàng kinh ngạc trước sự xuất hiện của chàng trai ngoại quốc 21 tuổi. Xin nhớ rằng nước Anh vào lúc đó là một cường quốc có uy tín bậc nhất Châu Âu về cờ, tên tuổi những danh thủ của họ được cả Châu Âu kính nể.

Trên đất Pháp, Morphy tiếp tục thi đấu có kết quả. Từ ngày 20 tháng 12 đến ngày 28 tháng 12 năm 1958 tại Paris đã diễn ra trận đấu lịch sử giữa Paul Morphy với Adolf Anderssen. Trận đấu làm sôi động Paris, thu hút rất nhiều khán giả vì Anderssen là một đấu thủ có uy tín lớn nếu không nói là lớn nhất ở Châu Âu lúc bấy giờ. Cả Châu Âu nín thở chờ cuộc quyết đấu giữa hai lục địa [1]. Morphy không hề chú ý đến người mình sẽ gặp là ai, tiếng tăm ra sao, trước mặt ông là một người chơi cờ và ông đánh cờ với người đó một cách vô cùng thích thú, thế thôi! Còn Anderssen không ngờ mình gặp phải một địch thủ ghê gớm như vậy, mặc dù hết sức cố gắng, vận dụng hết tài nghệ của mình, ông cũng đành chịu thua Morphy với tỷ số chung cuộc 2-7. Sau đấy hai người còn gặp nhau một trận nữa. Morphy lại chứng minh sức cờ hoàn hảo của mình bằng trận thắng thứ hai với tỷ số 5-1.

Adolf Anderssen

Năm đó, Morphy kết thúc chuyến đi thăm và thi đấu đầu tiên thành công rực rỡ ở châu Âu. Ông đáp con tàu "Olympic" về nước. Nước Mỹ chào đón ông trở về như chào đón một người anh hùng. Từ đó, trong khi đấu cờ với những người đồng hương của mình, ông luôn luôn chấp quân và chấp nước đi.

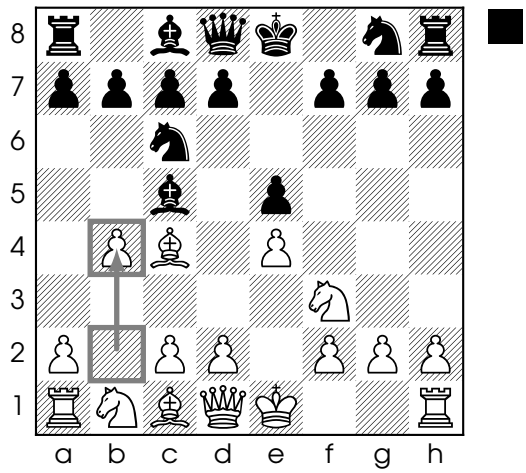
[1] Thời đó, người ta chưa tổ chức trận tranh ngôi vô địch thế giới chính thức. Sau khi Morphy mất 2 năm thì mới có trận tranh ngôi vô địch thế giới đầu tiên giữa Steinitz và Zukertort.

5.1.2
Một số tiểu phẩm cờ vua

Paul Morphy vs Alonzo Morphy

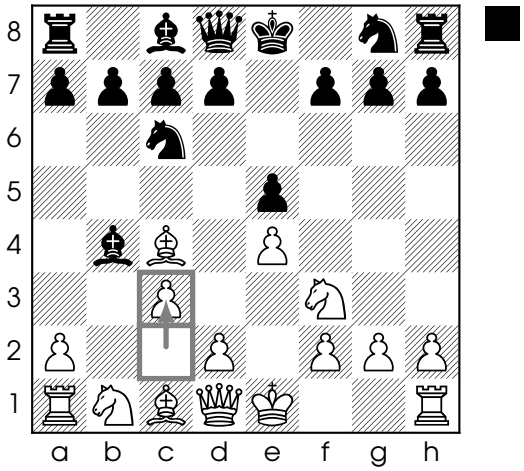
giao đấu tại bang Orleans - Hoa Kỳ, năm 1849.

1	**e4**	**e5**
2	**♘f3**	**♘c6**
3	**♗c4**	**♗c5**
4	**b4**	

Gambit Evans, nước thí tốt giúp trắng gia tăng tốc độ triển khai lực quân và khống chế trung tâm. Nếu ở nước này trắng thay bằng c3 thì đen kịp thời Mf6 xuất động được ba quân nhẹ, đen đủ khả năng ứng phó.

4	**...**	**♗×b4**
5	**c3**	

Đây là ý tưởng của nước thí tốt b4, trắng lợi được nước c3, còn đen không kịp ra Mf6.

5	**...**	**♗c5**

Đen nên thoái tượng về a5 tránh bị bên trắng tiến tốt tranh tiên.

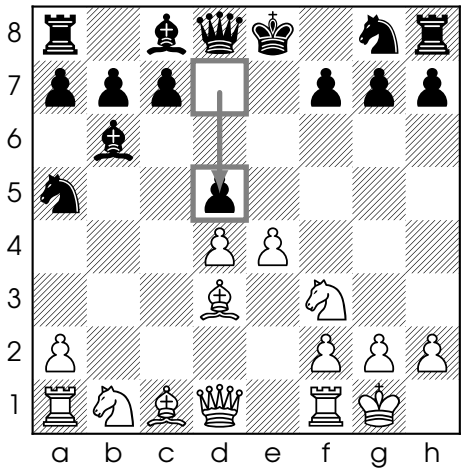
6	**d4**	**e×d4**
7	**c×d4**	**♗b6**
8	**O-O**	

Tới đây, trắng thiết lập được 2 tốt ở trung tâm, lộ quân thông suốt dễ vận động triển khai, bên trắng bố cục thành công.

8	**...**	**♘a5?**

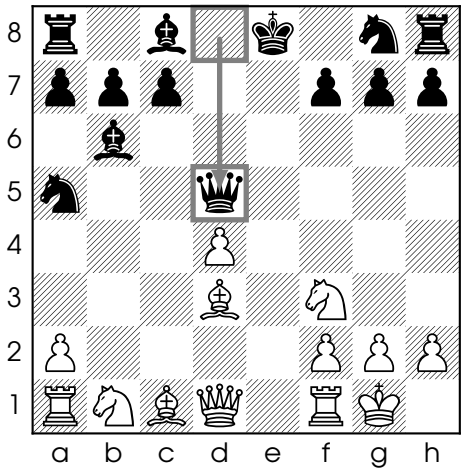
Đuổi Tc4 rời khỏi đường chéo a2-g8 nhưng cái giá phải trả không hề nhỏ: mã không còn kiểm soát trung tâm, có nguy cơ đứng ngoài cuộc chiến; trong khi đó Td3 tương đối tích cực.

9	**♗d3**	**d5?**

Đen hi vọng có được thế cân bằng ở trung tâm, sau đó triển khai cánh hậu để nhập thành. Nhưng xét kỹ thì nước tiến tốt này tạo ra nhiều đường mở có lợi cho trắng, chẳng hạn như cột e.

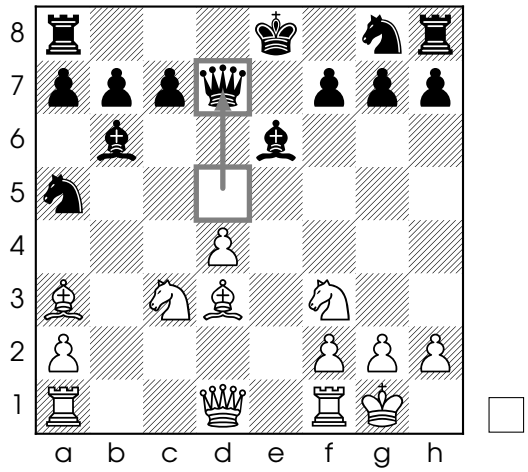
10 e×d5 ♕×d5

11 ♗a3

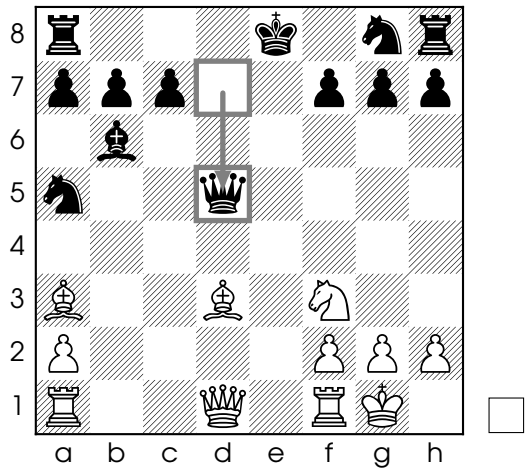
Tượng khống chế đường chéo trọng yếu a3-f8, ngăn đen nhập thành cánh vua. Ngoài ra, trắng cũng có thể đi Mc3 hoặc Xe1.

11 ... ♗e6
12 ♘c3 ♕d7

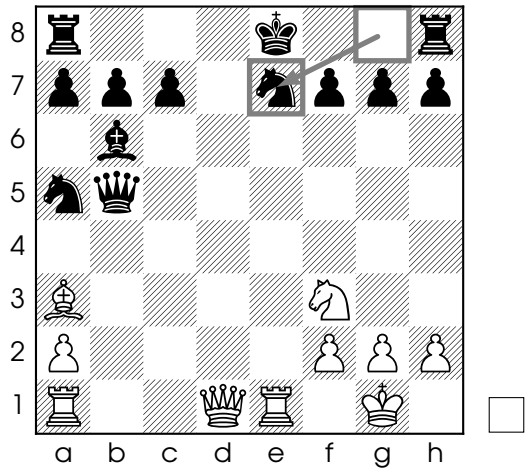

Bạn đọc thử đặt mình vào vị trí Paul Morphy, dự đoán xem ông đi nước nào để mở rộng nước tiên, nhập cuộc thủ thắng.

13 d5 ♗×d5
14 ♘×d5 ♕×d5

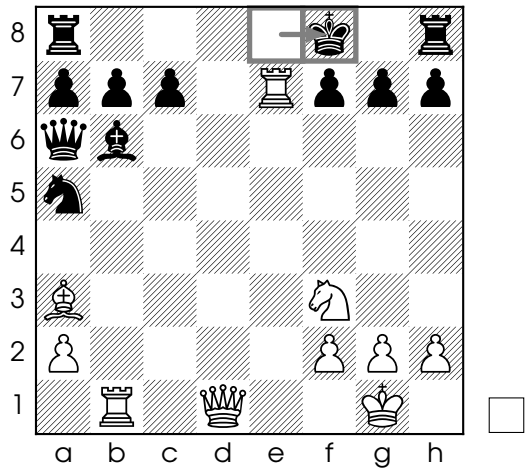
15 ♗b5+ ♕×b5
16 ♖e1+ ♘e7

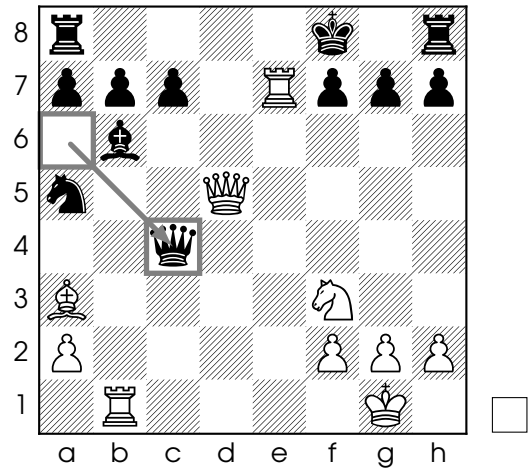
17 ♖b1

Không vội ăn Me7 mà xuất xa lợi tiên, vừa cải thiện vị trí quân cờ vừa lợi tiên; cách vận quân thường thấy ở Paul Morphy, rất đáng học tập.

17 ... ♕a6
18 ♖×e7+ ♔f8

19 ♕d5 ♕c4

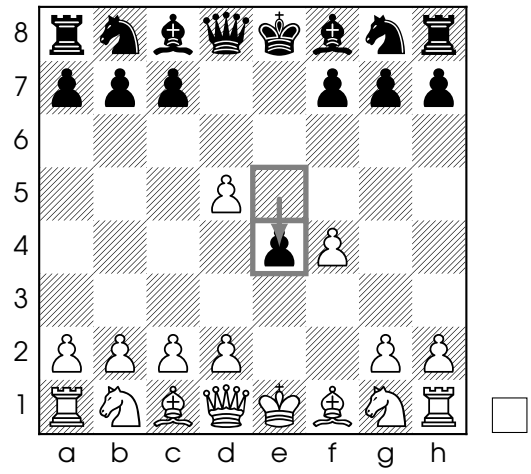

20 ♖×f7+ ♔g8
21 ♖f8#

Schulten vs Paul Morphy

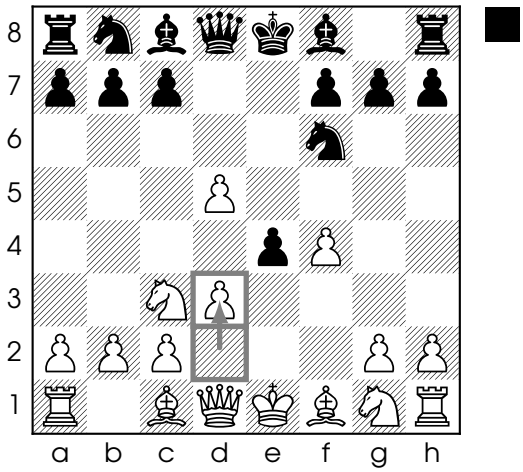
giao đấu tại Newyork-Mỹ năm 1857.

1 e4 e5
2 f4 d5
3 e×d5 e4

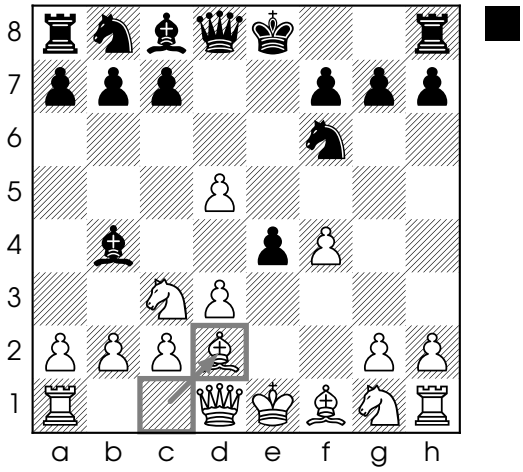

Phản Gambit Falkbeer, vũ khí lợi hại chống lại Gambit Vua.

4 ♘c3 ♘f6
5 d3

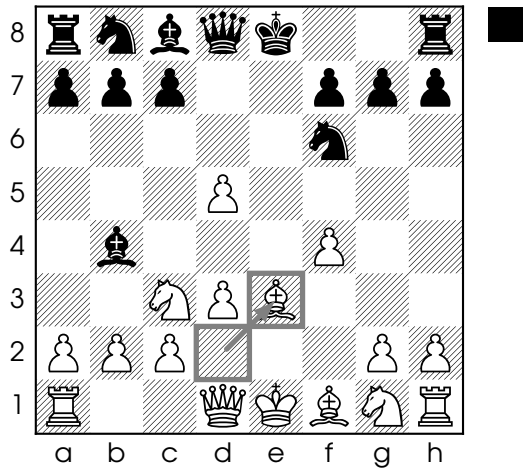
5 … ♗b4
6 ♗d2

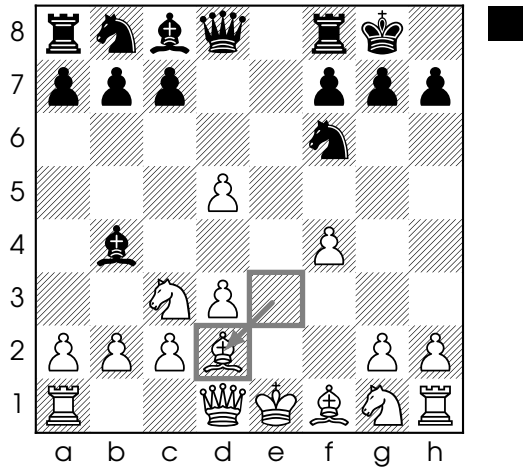
6 … e3!

Đây là một ván cờ thí tốt điển hình, loại thí tốt này thường gặp ở trong các trận đấu của Morphy, nó không mang tính chiến thuật mà mang tính cục diện. Morphy nhận thức được rằng ở cục diện mở vấn đề quan trọng nhất là nhanh chóng xuất quân, sau khi giành được ưu thế xuất quân phải cố gắng mở cục diện, tiến hành đổi tốt, đột phá phòng tuyến tốt của đối phương, thậm chí không tiếc thí tốt để mở đường thông cho lực quân. Ở cuộc này, đen hy sinh tốt để tranh chiếm đường e.

7 ♗×e3

7 … O-O
8 ♗d2

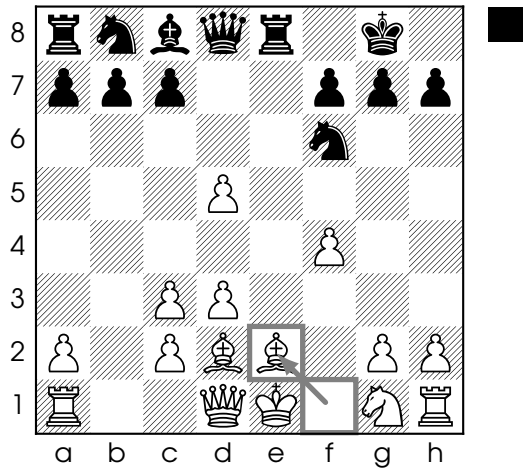

Quân tốt thí của đen được bù đắp bằng 2 nước tiên và cột e mở.

8 … ♗×c3!

Tiêu diệt Mc3, do quân mã này có thể nhảy lên e5 phong tỏa đường e, trở ngại kế hoạch tấn công của bên đen.

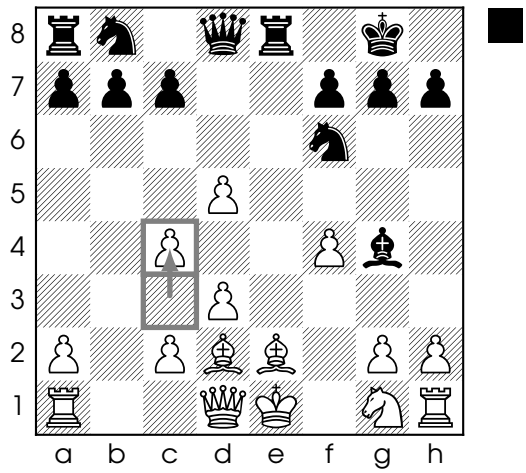
9 b×c3 ♖e8+
10 ♗e2

10 … ♗g4!

Morphy không lãng phí nước tiên quý giá để bắt lại tốt d5, mà tiếp tục triển khai thêm quân, tăng cường sự khống chế đối với lực quân đối phương. Mã trắng ở cánh vua khó nhập cuộc, thí dụ 11.Mf3 Txf3 12.gxf3 Mxd5 nước sau đen phục đi Hh4+, trắng khó ứng phó.

11 c4?

Trắng nên ưu tiên tháo gỡ đòn ghim của Tg4 thì tốt hơn.

11 … c6!

Đổi tốt mở cục diện.

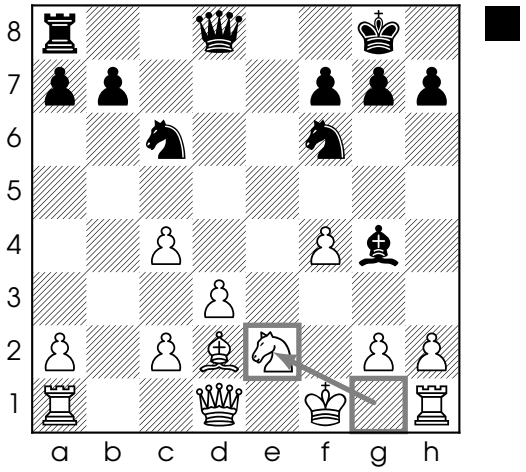
12 d×c6?

Nước cờ mất tiên, giúp đen xuất mã.

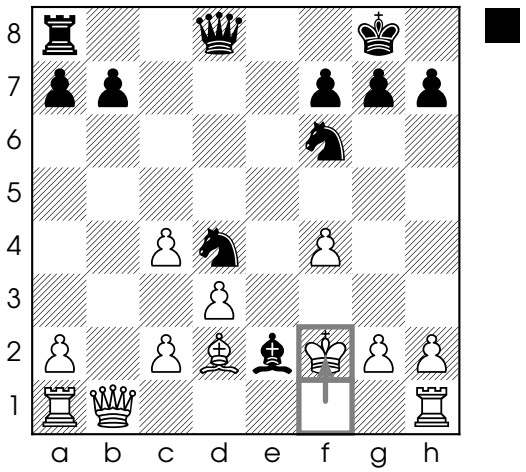
12 … ♘×c6
13 ♔f1 ♖×e2!

Mô-tif quen thuộc của Morphy, thí xa tiêu diệt quân phòng thủ, giữ lại quân tượng đắc lực.

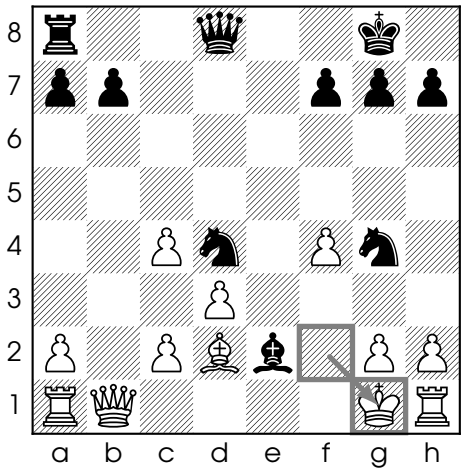
14 ♘×e2

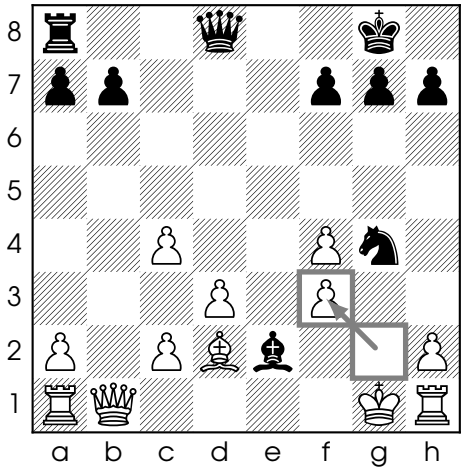
14 … ♘d4
15 ♕b1 ♗×e2+
16 ♔f2

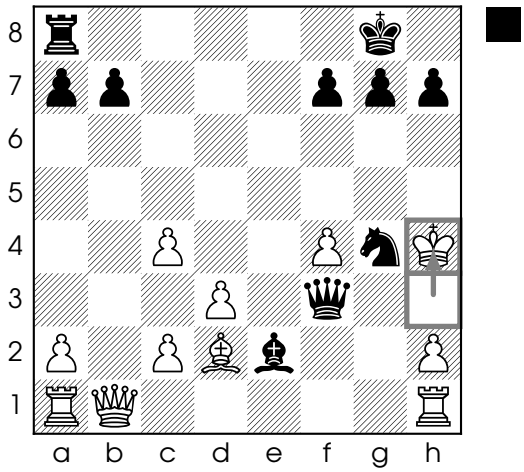
16 … ♘g4+
17 ♔g1

17	**...**	**♘f3+**
18	**g×f3**	

18	**...**	**♕d4+**
19	**♔g2**	**♕f2+**
20	**♔h3**	**♕×f3+**
21	**♔h4**	

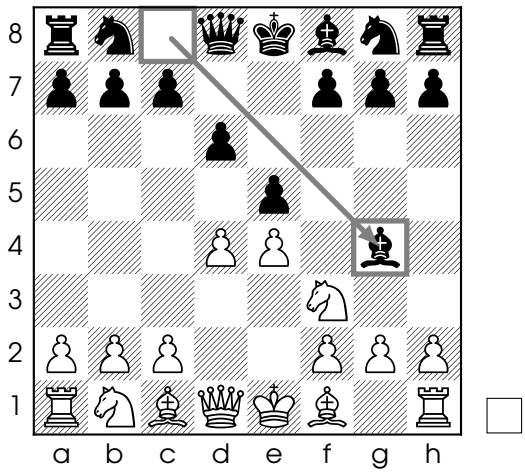

21	**...**	**♘e3**
22	**♖g1**	**♘f5+**
23	**♔g5**	**♕h5#**

Paul Morphy vs Công tước Brunswick và bá tước Isouard

giao đấu tại Paris-Pháp năm 1859.

1	**e4**	**e5**
2	**♘f3**	**d6**
3	**d4**	**♗g4?**

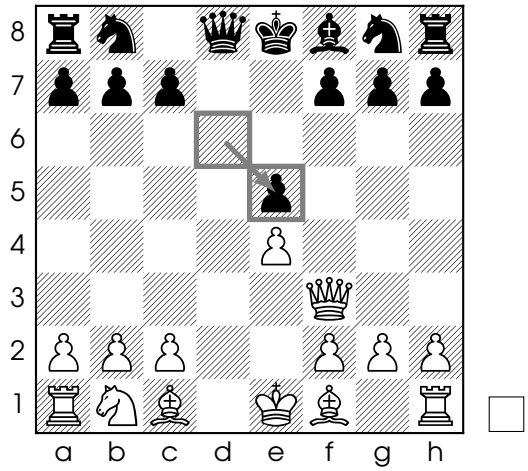

Đen đi nước này dẫn đến mất tiên. Vì sau khi trắng đi 4.dxe5, để đoạt lại tốt, đen buộc lòng phải dùng tượng đổi mã, tạo cơ hội cho trắng xuất hậu.

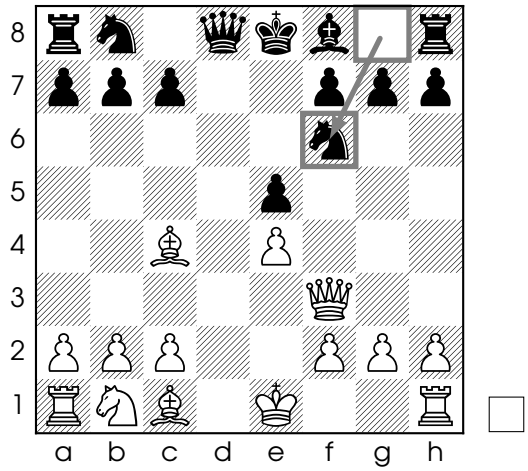
4	**d×e5**	**♗×f3**

Nước buộc, nếu đen 4...dxe5 thì 5.Hxd8+ Vxd8 6.Mxe5, trắng lời tốt vừa có nước tiên.

5 ♕×f3 d×e5

6 ♗c4 ♘f6

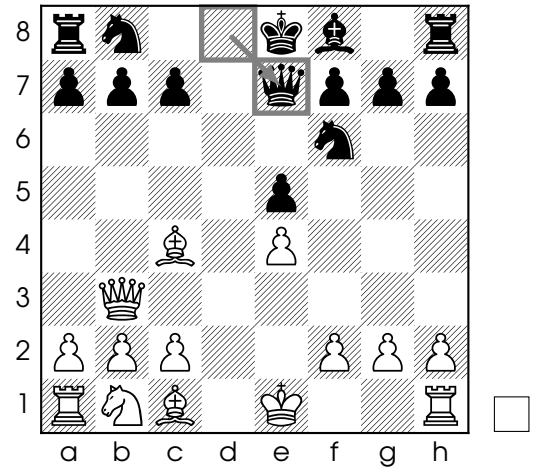

Bên đen tổn thất số nước đi giờ đã thấy rõ. Bên trắng xuất động được 2 quân, bên đen chỉ xuất động một quân. Vả lại bên đen lần này vận quân lại mắc sai lầm, để trắng có cơ hội tấn công.

7 ♕b3

Công kích cùng lúc 2 mục tiêu b7 và f7.

7 ... ♕e7

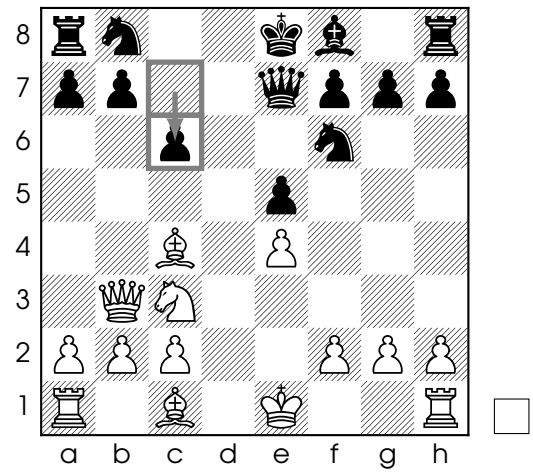

Đen dự định đợi trắng đi 8.Hxb7 xong thì đen đi tiếp 8...Hb4+ đổi hậu, tránh nguy cơ mất xa.

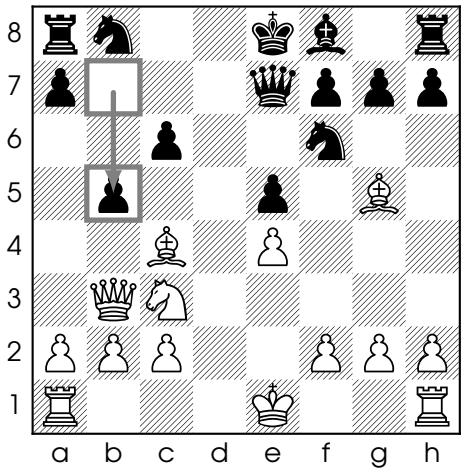
8 ♘c3

Morphy ưu tiên xuất quân thay thì đi Hxb7 đoạt tốt chiếm thực lợi.

8 ... c6?

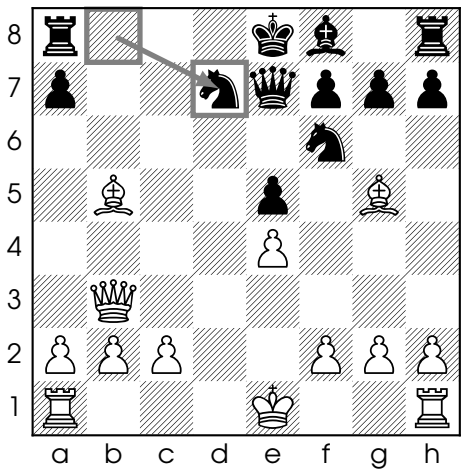

9 ♗g5 b5??

Đen đi liên tiếp 2 nước tốt khiến lực quân trì trệ, còn tạo cơ hội cho bên trắng thí quân mở cục diện, định lấy thắng cuộc.

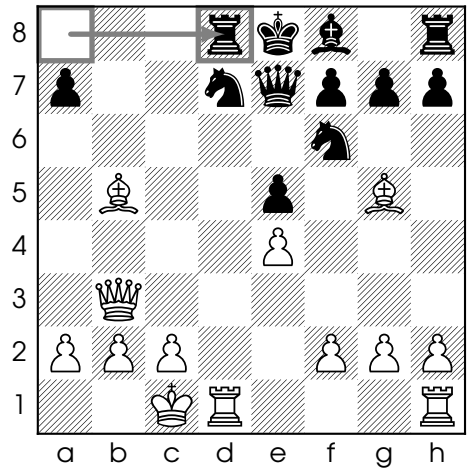
10 ♘×**b5** **c×b5**
11 ♗×**b5+** ♘**bd7**

12 **O-O-O**

Một mũi tên trúng hai đích, vừa nhập thành vừa xuất xa công kích Md7.

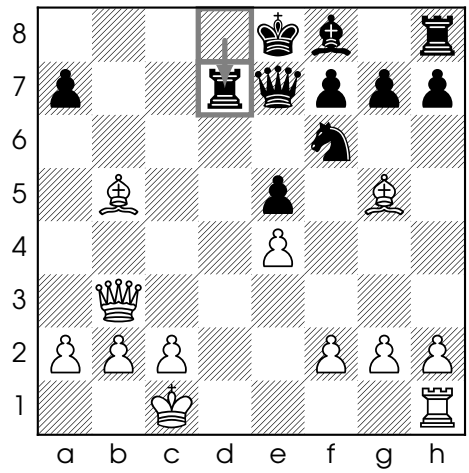
12 **...** ♖**d8**

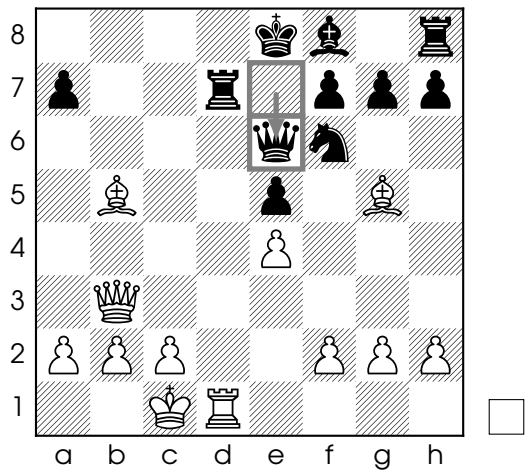
13 ♖×**d7!**

Thủ pháp đặc thù của Paul Morphy.

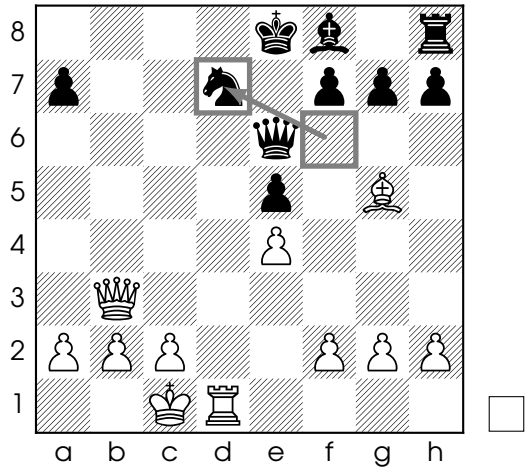
13 **...** ♖×**d7**

14 ♖**d1** ♕**e6**

15 ♗×**d7+** ♘×**d7**

16 ♕**b8+** ♘×**b8**
17 ♖**d8#**

Nước thí hậu là diệu thủ, khiến người xem không khỏi vỗ tay tán thưởng. Ván cờ này diễn ra ở một nhà hát Opera nên người ta gọi là "Ván cờ Opera". Nhiều sách giáo khoa cờ vua thường trích dẫn nó, cho thấy tầm quan trọng của việc nhanh chóng xuất quân.

Viết bài: Đỗ Phú Phi

Email: dophuphi@hoccovua.com

Tài liệu tham khảo:

- Master of the chessboard (Richard Reti).

- Thế giới cờ vua (Võ Tấn).

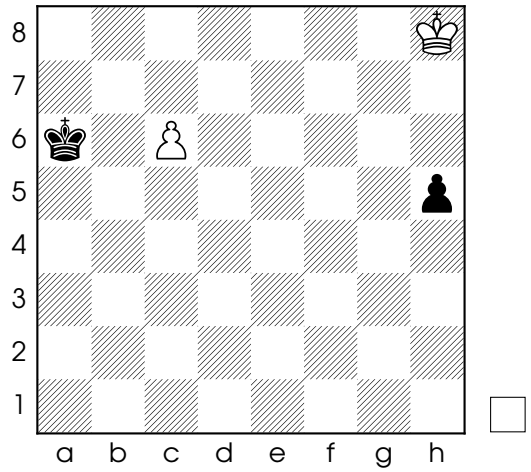
MỤC 6

Cờ thế - Đố vui

6.1 Đánh cắp không gian hoặc chịu chết – Câu đố cờ tàn huyền bí của Reti

Cảm quan đầu tiên của mình khi nhìn vào thế cờ sau là trắng sẽ thua chắc. Bạn có cùng quan điểm không? Ấy vậy mà, Reti lại bảo phải đánh để không thua. Thế có hóc búa không chứ.

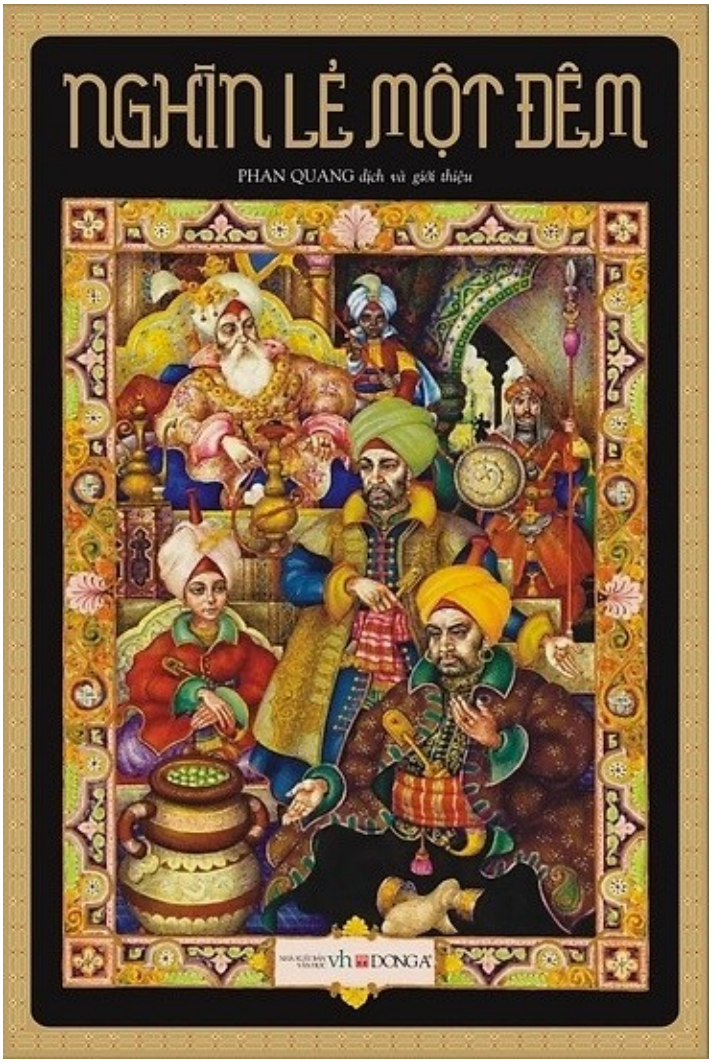

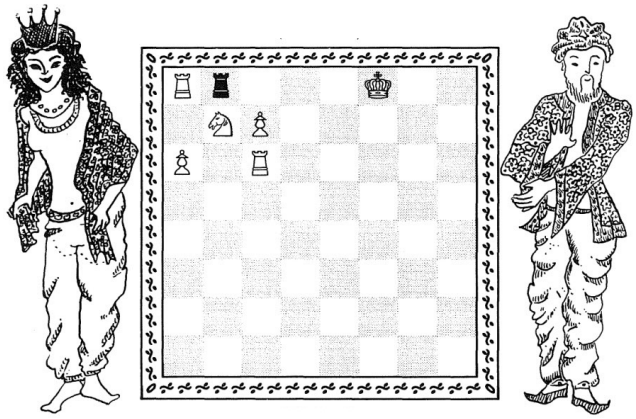

Đây là câu đố mà Richard Reti đặt ra cho chúng ta từ năm 1921.

Richard Reti (1889-1929)

Reti là một nhà kiện tướng và chuyên gia cờ thế. Ông là người tìm ra phương án chuyển quân trong cờ tàn, mà sau đó người ta gọi là "Reti Maneuver". Đó cũng là phương án để giải quyết thế cờ này.

6.2
Nghìn lẻ một đêm - Vị vua tàng hình

Nghìn Lẻ Một Đêm

Tác phẩm vĩ đại bậc nhất của nền văn học Ả Rập từ cổ chí kim, là một trong những công trình sáng tạo đồ sộ và tuyệt diệu của nền văn học thế giới. Thế cờ trên lấy từ tác phẩm "The chess mysteries of the arabian knights" của tác gia Raymond Smullyan."

Harun al Rashid là vị vua thứ 4 của vương triều Abbasid. Thừa kế ngôi vàng khi mới 20 tuổi vào năm 786, ông ngay lập tức phải đối mặt với nội loạn trong nước và xâm tăng từ bên ngoài.

Trong trận chiến với Kazir - Vua hắc ám. Kazir (Vua đen) đọc thần chú tàng hình và biến mất. Tuy Harun không nhìn thấy được Kazir nhưng ông vẫn có thể chiếu bí đối phương trong vòng một nước. Bạn có biết đó là nước nào không ?

Tạp chí CHESSEDU

Số thử nghiệm đầu tiên. Sản phẩm của:
https://chess.edu.vn
Không phát hành lại dưới mọi hình thức.